

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "
Buc. de Duminică
Pe un an 4 Cor. — Pe-
na Kamala și America
10 Cor.
Buc. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.
—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrise nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XII.

NUMĂR POPORAL

Nr. 23.

Marea îndrăzneală.

(*) Hotărât: Wekerle Sándor, ministrul de finanțe, e vrednic să fie și primministru. Bărbat de stat mai curajos rar se poate găsi. E în stare să tăgăduiască lumina soarelui!

Cu prilejul discuțiunii proiectului de lege privitor la fabricarea spiritului și a rachiuului, din parte românească i s'a dovedit în dietă, că prin legea asta numai se va încuraja beția, deci șirul lung de nefericiri și fărădelegi. Pe altă parte se va cășuna pagube mari celor cu mici căldări, și astfel se nimicesc grădinile și livezile cu pruni ale bieților români.

Vrednicul nostru luptător, deputatul dr. Iuliu Maniu a spus, între altele și aceea, că legea asta numai pentru cârciumari e bună, numai lor le folosește și stăpânirea parcă într'adins caută să-i sprijinească pe birtași și astfel să nefericească poporul. A arătat, între altele, că prin mai multe locuri românești, în urma îndemnurilor harnicilor preoți și învățători, sătenii cu bune porniri s'au legătuț să nu mai calce pe birt și comitetele comunale au hotărât închiderea birturilor în zile de Duminici și sărbători, cel puțin pe durata sfintei slujbi bisericesti. Ceeace fiind o pagubă pentru birtași, aceștia iute au făcut apelată și atât la comitat cât și în minister, a ieșit învingător nu satul, stăpân pe soarta sa, ci

birtașul doritor a se îmbogăți și unealta cea mai îndemnatică a stăpânirii, căci fără birturi stăpânirea n'ar prea putea face algeri pe placul său.

De ani de zile, foile românești scriu împotriva acestei urâte fapte a stăpânirii, arătând toate cazurile în cari poporul cu adevărat este oprit în calea sa spre bine și încurajați sunt birtașii ovrei, cari cu rachiul lor spurcat înveninează și nenorocesc un popor întreg.

Wekerle Sándor a avut însă îndrăzneala să spună că asta nu e adevărat.

Din două, una: ori nu știe ce se întâmplă la ministerul afacerilor dinlăuntru, orică știind, spune neadevărul, ca astfel să scape din cleștele lui Maniu, care s'a ridicat cu putere împotriva politicei ticăloase de a se lăsa poporul pradă birtașilor lacomi și finanților, cari nu sunt nici ei iconă de biserică.

Ba a mers cu îndrăzneala și mai departe: a zis că noua lege privitoare la cazane, se face tocmai pentru a îndrepta poporul și a-l desmânta dela birt.

Ca deputații noștri să poată dovedi până la ce înălțime se ridică minciuna în Țara Ungurească, rugăm pe fruntașii români dela sate și orașe să aducă la cunoștința deputatului Maniu (adresând la Dietă ori la Blaj) toate cazurile în care stăpânirea a luat partea birtașilor și a oprit poporul pornit pe calea mântuitoare!

În aceeași vreme să se mai facă negre-

șit și următoarele: în sfaturile comunale, unde aproape pretutindeni, membrii sunt și preoții și învățătorii, aceștia să provoace convocarea de urgență a ședinței comitetului și pe d'oparte să se protesteze împotriva proiectului de lege alui Wekerle, care desființează micile cazane (căldări de ars rachiul), pe de altă parte să se ceară reducerea numărului birturilor din sat și ca în zile de sărbători birturile să fie negreșit închise, toată ziua.

Căci, birturile acestea sunt izvorul tuturor re-
lelor ce bântue poporul iar cârciumarii sunt o mare parte fără suflet și obraznici, încât între alte cazuri, știm că unul dintre ei a zis: »Pot să vină în satul meu toți deputații români cu gură spartă, poporul (românii) va merge nu după ei, ci după butoiul meu de rachiul, numai cep să-i pun!».

Când astfel îndrăznesc să-și bată joc de noi niște păcătoși cari vin în satele noastre cu fluierita și se îmbogățesc otrăvind țărâ-nimea, preoții și învățătorii români sunt dator să lupte din răsuputeri pentru scăparea din gura Sodomei a poporului. Lupta să pornească în consimțime comunale, se va urma apoi în adunările comitatelor, ca și astfel să dovedim, că una suntem cu deputații cari luptă în dietă și toți suntem una într-o infunda pe Wekerle, îndrăznețul sfetnic al Coroanei, care își susține un proiect de lege său spunând sfruntat neadevăr!

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

La târgul de fete în Găina.

De Traian Mager, inv.

În revărsatul zilei, când dinspre răsărit desigur de nori se sparge, se împriște — se topesc par'ci și după muchea înegrită a altui munte se ivește soarele roș, s'globu, întinerit; zgribureșii sdravân și rotindu-și privirile dela o înălțime de 1487 metrul peste nesfârșita îngrămădire de munți și văi, nu te căiești deloc c'ai făcut o excursiune la Găina.

Zeci de buciume răsună, mulțime pestrîță de oameni cu fața îmbujurată de răcoarea dimineții, ce se înțeleg sgomotos ca și când s'ar certa, focuri deasupra cărora aburesc, ciunale, tarafuri de lăutari, ce smulg cu îndârjire zicăli de joc, pe delături calii desprinși, ce pasc cu șelle pe ei, auș nemărginitul albastru al cerului, toate acestea pe un vârf de munte auzindu-le și văzându-le, îți poți face ideile despre târgul dela Găina.

— Din vreme bătrâne s'a pomenit obiceiul, că aci să se întâlnească Moșul cu Crășanul la târgul »de fete« dela Săm-Petru. Vestea despre obiceiul asta, ajutat de falimosul nume »târg de fete« s'a lăsat în mari depărtări și la această întâlnire a bieților iobagi veniau și domni. Domni și din țări străine, în deosebi din Germania.

Așa s'a pomenit Găina un loc însemnat de excursiune.

Găina face parte din munții Bihorului, hotar între ținutul Moșului și al Zarandului, totodată aci se întâlnesc trei comitate: Alba-Inferioară, Hunedoara și Arad.

Numele acestui munte — spune tradiția — a rămas dela o găină de aur, care era vălva bălilor, căci mai demult și pe aci erau băi de aur. Găina își avea culbul cu ouă de aur pe vârful muntelui, dar pământean nu l putea afla. Vidrenii (loc. comunei Vidra) totuși căutau după el, văzând ea, una ca asta se năcăli loc de răutatea oamenilor și sbură în munții Roșiei. Dar nici aur n'a mai rămas în urma ei, poporul de aur trecu în ținutul Roșiei, rămânându-i numai numele de pomenirea acelu munte.

Târgul de aci trebuie să fie de origine foarte veche. Frâncu-Candrea sunt de părerea că s'ar fi început din feștanile, ce le făceau păstorii în mijlocul turmelor în fiecare an. Cu prilejul acesta duceau mâncare, beaură și se ospătau, cu popa lor acolo pe vârful muntelui. Mai pe urmă feștania a dispărut și a rămas numai petrecerea în fiecare an la Săm-Petru.

Crășenii din apropiere au început se la și ei parte, și așa din petrecerea Vidrenilor s'a făcut o petrecere mare a Vidrenilor și a Crășenilor.

Această părere este cea mai de crezut, căci mai sunt de felul acesta așa numitele »nedele«, cari sunt foarte cercetate prin părțile Hălmașului și care se fac după ce popa cu toți poporenii au încunjurat țarina cu crucea și cu apă sfințită, ridicând eventual și rugă-cruce. Nedele se fac de obicei la Rosalii, în săptămâna înainte și după Rosalii. Sunt vestite în părțile aceste nedele din

Tebea (a doua zi de Paști), Vața, Hălmașu (la Banclu) și Hălmașel. Tot astfel de petreceri sunt și »rugile« în Banat.

Tot Frâncu Candrea mai susțin o părere. Aici eră proprietar feudal despotul Holaky, adevăr familia Holaky cu reședința în Hălmașel. A lui erau și pășunile de pe Găina, unde moșii își pășteau vitele. În tot anul când plăteau arânda pășunatului, se adunau cu femel cu copil cu tot pe Găina și își petreceau de bucurie că au scăpat de satana. Putem presupune că atunci se făcea și feștania. — Unde sunt adunați mușii oameni; se poate și vinde. Probabil așa s'a început târgul. Crășenii au scos poame, legume, oale precum și alte mărunțisuri, moșii au adus tulnice (buciume, din doage de brad, lungi de 2-3 met. — aceste sunt și acum artichul de frunte a târgului), donițe, brânză în deosebi vestitul »bal-moș«.

S'au sfărmat lanțurile robiei, iobăgia a căzut din reședința Holaky eștilor dela Hălmașel nu s'a ales piatră de piatră — dar obiceiul început odată se continuă și acum.

Ce să zicem despre târgul »de fete«? Aceea, că n'a fost nici odată, cum au trâmbitat-o străinii. O cumperi și o duci acasă. Mai ușor se poate explica în chipul acesta:

Acolo unde e tineretul, fete și ficiori, unde e fluerul, să nu fie horă? Ba a fost la tot cazul. Apoi în horă nu se fac cunoștințele?

Și dacă din cunoștință, a urmat și legătura — foarte natural. Dacă am zice, că hora aceasta este târg de fete, atunci toate petrecerile ar fi târguri de fete și am zice cu bătrânul Tolstoï, că »sexul

Situația. Câteva zile mai departe de vacanțele de vară. Sforțările guvernului de a restringe discuția proiectelor de legi luate în programul sesiunii actuale, par a reuși. Proiectul dărilor de alcool în ședința de ieri s'a primit deja în general. Rămâne discuția pe paragrafi, care nu va dăinui decât o zi două, căci pentru orice eventualitate guvernul are la îndemână arma ședințelor de seară. În ședința de Marți mameluclii înspăimântați de vorbiriile croșilor au și cerut introducerea ședințelor de seară, dar neizbutind să strângă măsurile necesare, a ramas să se facă aceasta în ședința de ieri, Miercuri. Săcului Ugron a lămânat președintele coala cu măsurile celor 150 de deputați, dar încă la începutul ședinței, la rugarea lui Wikerle, a cerut o înșop. Cauza e că Wikerle a reușit să exponeze dela croșii garanții că nu vor continua cu obstruarea proiectului. În felul acesta se speră că ominosul proiect să ajungă sub coperiș până Sâmbătă. Dintre deputații noștri, în ședința de ieri, a vorbit cu energie în contra proiectului dr. Ioan Suci. Vorbirea dăse o schițăm în altă parte a ziarului nostru.

Un atentat odios.

— Scrisoare din Năsăud. —

În Năsăud, sediul de odinioară al grăniței militare române, centrul de cultură și educație de pe vremuri, s'a comis a treia zi de Rusalii a. c. prin surprindere și lășitate un atentat odios contra alor două respective trei institute românești de învățământ.

Și acest atentat este cu atât mai odios, cu atât mai revoltător, cu cât el este pus la cale nu de străini de legea și limba noastră, ci de fiii ai acestui ținut nenorocit, de chiar fiii și nepoții falnicilor grănițeri.

Vom aștepta cu liniștea, tactul și prudența recerută de timp și împrejurări, desfășurarea evenimentelor, pentru a pregăti din vreme factorii competenți și pentru a putea informa la timp presa și opinia publică românească asupra acestui atentat, ce formează cu dreptul, cea mai murdară, cea mai rușinoasă pagină în analele fondurilor și institutelor năsăudene de învățământ.

Și în interesul cauzei mari de cultură, în

interesul binelui obștesc al poporului nostru din aceste văi, vom demasca fără cruțare, în toată murdăria și goliciunea sufletelor lor, pe toți aceia pretinși »nașionalști« ori amplotați »români«, dintre cari unii pentru un os de ros, alții pentru a plăcea stăpânului și a și asigura slujba, fac servicii străinului pe contul și în detrimentul cauzelor celor mai sfinte, celor mai viabile ale poporului nostru din acest ținut.

Pentru azi anticip cu durerea și revolta întreg sufletului meu, că lațul, smâcul pentru sugrumarea școalelor fund. din Borgoprund și Monor, eventual și a școlii centrale din Năsăud, se pregătește în ascuns cu multă rafinărie și vom vedea, dacă în mijlocul poporului românesc se va găsi omul... fatal, nefast, care pentru interese mășave personale, să devină *călaal*, care să atenteze la viața alor 3 institute românești de învățământ.

La nici un neam și în istoria nici unui popor din lume nu găsim caz revoltător, ca și acesta, ce se pregătește la Năsăud de către chiar fiii acestui ținut, de către chiar românii ajunși la cârma și conducerea noastră, oameni independenți și bine situați, decât doar în istoria nefericitului popor polon, a căruia aristocrație îmbuibată, decăzută, pentru onoruri și măririi deșerte, pentru un os de ros și pentru a face pe plac străinului, au decretat *ei*, în dieta polonă sfâșierea și înstrăinarea propriei lor țări. Aceasta pagină formează, cu dreptul, cea mai neagră, cea mai rușinoasă pagină în istoria poporului polon.

Dar nu, poporului românesc și în special descendenților vitejilor grănițeri dela Arcole, nu le poate fi rezervată și această rușine, căci ar fi, în acest caz, a despera de soarta și viitorul neamului.

Preoții și învățătorii, conducătorii naturali ai poporului, aceia dela cari mereu auzim profesându-se adevărul, cuprins în maxima vieții, că »școala este fiica blserției«, aceștia astăzi mai mult ca orișicând, se vor ști în-sufleți pentru cauza sfântă a școalelor no-

stre și vor găsi mijloacele pentru a pară cea mai infamă tradare de neam.

Căci tradare de neam și, încă de cea mai ordinară specie este faptul, că oameni *de ai noștri*, puși în slujbe înalte și onoruri, prin voința și dragostea poporului *nostru*, atentează pe față și fără a roși... la viața alor 3 institute românești de învățământ și astfel pregătesc, cu ajutorul străinului, calea, pentruca aproape 900 elevi, toți grănițeri, toți români ai școalelor fund. elevi din Năsăud, Borgoprund și Monor să fie duși de spate în școale străine... unde să-și uite originea lor strălucită, să-și batjocurească limba lor dulce și chiar pe părinții lor, să-și uite de cântecele, doinele și frumoasele lor obiceiuri strămoșești.

Iată în toată murdăria ei, cea mai infamă, cea mai horibilă tradare de neam, ce este pe cale a se săvârși.

Și oare *corpul profesoral* al gimnazului din Năsăud, acest corp luminat, ce numără în sinul său mulți bărbați valoroși, erudiți, adevărați apostoli ai culturii românești, dintre cari majoritatea absolută fii vrednici ai ținutului nostru, vor suferi ei oare, primi-vor ei oare salariile lor, îngrășate cu arginții lui Iuda... cu prețul vinderii și sacrificării alor 3 institute românești de învățământ?

Eu tare mă indoiesc!!

Dar apoi »*Revista Bistriței*«, care în scrii de numeri și pe coloane întregi, se ocupă cu ideile, cu principiile de politică »moderată« alui dr. E. Babeș, *recomandându-le pe acelea în cercuri cât mai largi...*, dar care față de atentatul dela Năsăud, prin care se tinde nimicirea alor 3 școale românești, nu găsește un singur cuvânt...

Ce simptom trist al timpului!!

Să așteptăm dar, repet, cu tactul și prudența impuse de împrejurări, desfășurarea evenimentelor în aceasta nenorocită chestiune, să așteptăm cu liniște și demnitate și publicarea raportului »*memorabil*«, cetit în ședința »*Istorică*« grănițerească din 16 Iunie a. c., raport, prin care — pentru ajungerea scopului mășav, — se atacă institute de

frumoși oriunde se arată este cursă periculoasă (Son. Kr.) care imbie la vânzare.

Nu s'au vândut aici fete, dar totuși este ceva deosebit în lucru.

Se zice, că de mult, părinții se pregăteau cu anii pe când vor avră și ei să-și ducă fata la Gâlna. Valuri de pânză și haine în ladă, stupe, vaca, oile, orice avea să i dea zestre — le ducea la Gâlna și aici își făceau cort, ducând acolo și fata.

În decursul petrecerii, feciorii — asemenea cu părinții lor — vedea și ici și colo care ce zestre are și care ar fi potrivită, se dau în vorbe făcând cunoștință. Unii străini zic, că pușnicii, cari trăiau pe aici, ori preoții ce veneau și ei la târg, făceau cununia și treaba era gata. A crede, că aceasta a fost regula generală, poate e prea mult, dar cândva câteodată poate să se fi întâmplat și aceasta. Profesorul Schmidt fusese la acest târg în anul 1863 și zice, că după spusele oamenilor de acolo, de vreo 40 ani, târgul de fete își perduse însemnătatea și n'a aflat cununându se decât o singură păreche, un moș și o babă.

Să fi fost și acele obiceiuri patriarhale, care nu pot da față cu civilizațiunea și au trebuit să apună odată cu cel bătrân?

— Un alt neam, Bergner, explică posibilitatea târgului de fete din Gâlna pe baza referințelor

locale ale moșilor. Zice, că deoarece satele fiind foarte împrăștiate, ba și satele însași foarte resfirate, după caprișul naturii de alungul văilor, feciorii trebuiau să umble cu săptămânile prin munți după neveste, de aceea s'a văzut de bună întâlnirea de pe Gâlna, fiind un centru cam de aceeaș depărtare pentru toate comunele din jurul lui.

De altcum Gâlna e și o trecătoare, pe aici coboară el în »țară« și pe aici își seot bucatele pe care lor mici și răbdurii, astfel fiind un loc des cercetat peste întreg anul și bine cunoscut de toți, acesta putea fi preferit ca loc de întâlnire și de petrecere.

Anul acesta târgul va fi în 29 Iunie st. v. adică în ziua de Sf. Petru (aneori e Duminică înainte sau după Sf. Petru, dacă această sărbătoare cade pe altă zi a săptămânii). Atunci se va face și excursiunea. Intelligin'a încă la parte, începând cu studențimea dornică de a vedea cât mai multă lume, domni, doamne și domnișoare deopotrivă. O faptă frumoasă e aceasta, de a consacra o zi și jumătate vieții sub cerul liber, cunoscându-ne munții noștri și aducându-ne aminte de vremile grele, despre cari spun poveștile lucrui atât de frumoase.

Pentru ceice viu dinșpre Arad sunt de lipsă

următoarele deslușiri: Vor trebui să sosească în Hilmagiu încă Sâmbătă cu trenul de amiază.

Suirea pe munte se face în mare parte călare, atât domni cât și damele, cari iubesc sportul acesta. Pentru acest scop sunt la dispoziție cai de închiriat. Damele pot sui și cu carul cu 4 bol, care deosemena se pot închiria aici.

Picarea la 2 ore d. a. ajungând pe seară la »Tăuric«, unde se șine popasul pe un mic câmp la marginea pădurii seculare. Se aprind apoi focurile și în jurul lor se petrece toată noaptea și numai când începe a se revărsa de ziua caravana se pune în mișcare și peste jumătate oră pe când răsare soarele, Duminică dimineața suntem pe vârful Gâinei.

POEZII POPORALE.

Letra câni la poetă,
Că mănă lupii o fată.
Lea' s'o mănă, că'i de vină,
C'umbli noaptea prin grădina
Cu voinicii toți de mână.

Nevăstuță cu brău lat,
Toată iarna ce-al lucrat?
De n'al lepedeu pe pat,
Nici cămașă pe bărbari.

RÉTAY și BENEDEK,

atelier artistico pentru obiecte bisericesti

BUDAPEST, IV. Váci-utca 39.

Mare magazin de tot felul de haine bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, Iustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericelor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostase complete, altare, tabernaculume, amvoane, icoane portative. — Pictare de iconostase și icoane sfinte, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere. Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

invățământ și se calomniază corporațiunile întregi.

Asupra acestui raport, ce ca formă și ca fond și cu deosebire ca »argumentațiune« este fără precedentă..., voi reveni, în special.

Someșanul.

Din România.

Inspekția princlară în Dobrogea. A. S. R. Principele Ferdinand a sosit în București luni la orele 7 seara, venind din delia Dunării.

Alteța Sa a întreprins o inspekție de cel mai mare interes, dornic fiind de a cunoaște unele părți din delia pe care nu le cunoștea și de a vedea lucrările de canalizare a vechiului braț Dunăveț.

În tot timpul călătoriei Principele Moștenitor a fost salutat cu cel mai mare entuziasm. În orașul Sf. Gheorghe a fost o adevărată întrecere între pescarii bogăți care din ei să plătească muzica militară adusă din Tulcea pentru a primi pe Alteța Sa.

Orășelul era frumos pavozat și pescarii ruși și românii l-au făcut ovații.

Alteța Sa a asistat la pescuirea de moruni precum și la fabricarea icrelor și a conservelor de pește; a inspectat apoi lucrările de canalizare efectuate de serviciul pescărilor la brațul Dunăveț, care pune în comunicație brațul Sulina cu lacul Razelm.

Densitatea apei lacului Razelm era de 3 ori mai mare ca a mării, din care cauză nici un fol de pește nu putea trăi; dar grație canalului Carol I, care aduce apă din Dunăre, densitatea s'a redus așa că în luna Martie c. s'au pescuit 640.000 kgr. pește.

Alteța Sa a mai vizitat satul Jurilovca, pescăria Statului, a traversat lacul Razelm pe bordul vaporului Razelm, ducându-se până la Marea Neagră la Portița.

În ultimele zile Principele Ferdinand a vizitat delta, lacul Lideanca și localitățile Grindul, Scriposul, satul Principele Ferdinand, etc., și a asistat la pescuirea prin bălți.

A. S. R. Principele Ferdinand a fost însoțit în tot timpul excursiunii Sale de d-nii Antipa, colonel Râmniceanu, maior Berendel, N. Butculescu și dr. Ionescu.

Noul comitet central al ligii culturale s'a constituit Duminică astfel:

Președinte, dl Sava Șomănescu; vice-președinți d-nii Virgil Arion și general Balaban; secretar

general dl N. Iorga; casier dl Th. Dobrescu; membri d-nii: D. Onciul, prințul Basarab Brâncoveanu și Tzețzu; cenzori d-nii D. Carp, V. Dărăscu și D. Tacu.

Noul comitet a hotărât să înființeze secțiuni în toate capitalele județelor.

Dl N. Iorga a fost însărcinat să elaboreze un program în această privință.

Din Cameră.

— Ședința dela 24 Iunie —

Budapesta, 24 Iunie.

În casa țarei (dietă) încă tot se mai țin ședințe, dar nu mult o să mai țină aceasta, căci va urma încurând vacanța de vară, când dieta e închisă până la toamnă. Acum deputații unguri, cei cari iau plățile cele bune, numai de silă se mai duc în casa țarei, căci dacă îi prinde că nu se duc, își pierd plata pe luna aceea...

Acum se discută în dietă un proiect de lege a guvernului (stăpânirii), care pune dare grea pe vinars (rachie) și păgubește, în felul acesta, pe țaranii români cari fierb vinars. De-aceia deputații noștri naționali încearcă să împiedice ca proiectul să se voteze, sau dacă nici nu pot împiedica de tot, ei vor sili pe ministrul Wekerle, care a înaintat proiectul, să facă mai multe concesiuni (ingădueli). Dintre deputații noștri au și vorbit până acum: Maniu, deputatul Vinului de jos (în Ardeal), Damian, deputatul Băiei de Criș (tot în Ardeal) și Suci, deputatul Boroșineului. Și vor mai vorbi poate și alții dintre deputații noștri naționali.

Dăm aici decursul ședinței de Miercuri, 24 Iunie:

Ședința o deschide președintele camerei (dieta) Justh. — Dintre deputații naționali sunt prezenți: Maniu, Hodja, Suci, C. Pop, Ivanca și Brediceanu.

Se citește registrul interpelațiilor. Sunt anunțate două: una a lui Nagy G. în chestia abuzurilor săvârșite la alegerea de

deputat din Paks, cealaltă a deputatului fuman R. Zanella.

Se trece la ordinea zilei: legea dărilor de spirt.

Cel dintâi orator e deputatul Boroșineului dr. Ioan Suci.

Iucepe prin a înșira scăderile proiectului. Scăderea de frunte e, că se nesocotesc cu totul interesele celor cari fierb vinarsul în căldări mici. Din pricina aceasta vor avea multe de îndurat mai cu seamă proprietarii mici. Arată, bazat pe o largă experiență, cum dispozițiile cuprinse în proiect vor duce ținuturi întregi la sapă de lemn. Situația celor cari se ocupă cu fierbul vinarsului nici până acum n'a fost trandafirică ori vrednică de pizmuit, — și până acum plânsorile nu mai conteniau, dar de aci înainte bieților proprietari mici o să le meargă de tot rău, noul proiect le ia aproape și puțință de-a mai trăi. Cere ca baremi dispozițiile referitoare la cei cari fierb în căldări mici, să fie înlocuite cu măsuri mai omenoase. Respinge proiectul.

Vorbirea domnului Suci e primită cu vii aprobări în centru.

Urmează la cuvânt întâi Ioan Beniamin, apoi Mirco Grahovați, doi croați cari atacă de asemeni proiectul, vorbind în limba lor.

Bozóki Árpád (disident) zice, că deputații coaliționiști la alegeri n'au spus că vor urca dările, căci dacă ar fi spus, poporul i ar fi scos cu măciucile din sat. Respinge proiectul pe motiv, că se neglijează cu totul interesele celor cu cazane mici. Oamenilor săraci li-se taie posibilitatea de-a mai fierbe vinars. Guvernul vrea să înființeze fabrici de fierb spirt și în astfel de ținuturi unde abia pot trăi unul până'n doi de cei cari fierbiau în căldări mici. Fabricile acestea vor lua tot venitul din mâinile oamenilor săraci. Oratorul continuă prin a înfieră intențiunile guvernului.

Președintele îl chiamă la obiect. Bozóky însă continuă a ataca guvernul

Al țesut o pânză rară
Patru luni într'o cămară;
Dar cămașa cum s'o faci,
Că n'ai pânză nici de saci?

Floare mică, floare mare,
Stal pe creangă, nu picare,
Că s'au dus la Târnova,
Să și bată lbovnica,
C'o jordiță
De mlădiță,
S'o învețe la furchiță,
C'o jordiță de bribol,
S'o învețe la războl,
C'o jordiță d'a de nuc
S'o învețe la cusut.

Nevasta cu om urât
S'i pună funea la gât,
Să'i ducă Marția la târg.
Cine'i dă un tuit și-un zlot,
Să'i dea cu fune cu tot;
Cine'i dă mai puținel,
Să la funea depe el!

Am o ciună de mulere,
De toată lumea mă teme,

Și de lună și de stele,
Și de vecinele mele.

Fata dacă îmbătrânește,
Nime n'o mai pomenește.
Frunză verde de salată,
Că'i pe post tot nespălată.
Crăciunul dacă sosește,
Se spală și se albește,
Se perle, se gătește,
Către maică sa grăiește:
>lan scoală maică din pat,
Că nu știu ce este în sat;
De ar fi niște peștori,
Chiamă-i maică pela noi,
Să le dăm și de mâncare,
Doar m'a cere mâncare care,
Și le om da și băutura,
Doar nu m'or căta în gură,
Că n'am dinți, n'am nici măsele;
Amar de zilele mele!
Maică sa din grai grăia:
>Of, fată, fetița mea,
De tea și putea mărita
Pentru-o țară nu tea-și da;
Dar tu nu te-i mărita,
Că zău nu te-și purlă;
Și te poartă ca o fată,

Nu sta cu gura căscată;
Al de grije ce vorbești,
Să nu spul de căți ani ești;
Dară fata ascultă
Și din graiu așa zicea:
>Le-am spus numai la ureche,
Că nu sunt așa de veche,
Numai un an de-o mai trece,
Vor fi patruzeci și zece.

Frunzuliță lemn uscat
Vine dorul 'mprăștiat;
Frunzuliță cărei,
Vine dorul subțirel
Cu mândruța după el,
Nu știu câmpu 'l tot bujor,
Sau bătă cu mult dor;
Nu știu câmpu 'l ochigele,
Sau mândra cu mare jale.

De-aș avea mândruțe o sută,
Cea dintâi nu mă uită;
De-ași avea mândruțe o mie,
Nu mă uită cea dintâie.

D. Teleor.

In atențiunea parohilor!

SZENTGYÖRGYI OSZKÁR,

pietor de firme de embleme de biserică și arhitect,
Marosvásárhely, Kossuth Lajos utca 26.

Săvârșește orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și trainic pe lângă garanție. Însemnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și în celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschisă

orice incorectitate în executare. — La dorință se trimite desemnuri porto-franco.

Cu distincă stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.

și a-i înșiră toate păcatele, până când președintele îi ia cuvântul.

I. Zagoraț (croat) vorește în contra proiectului croațeste.

Ascultând cuvintele croațesti kossuthiști stau ca pe spini. Nu le vine la socoteală ca croații să vorbească mereu în limba lor, deși legea le dă și acest drept.

Piliszy I. (disident) vorbește în același înțeles ca cei de mai înainte.

Președintele încheie discuția, dând pauză.

După pauză se ridică ministrul președinte **Wekerle**, moașa proiectului. Spune că s'a convins din dovezile multe aduse de deputații cari au vorbit împotriva proiectului, că într'adevăr cei cari fierb vinarsul în căldări mici vor încerca mari pierderi în urma unor dispoziții cuprinse în proiect, deci făgăduiește că va schimba aceste dispoziții, introducând măsuri de părtinire a intereselor oamenilor săraci.

Urmează vorbirile de încheiere. Fiecare deputat adică, care a făcut vre-o propunere în scris, are dreptul să mai vorbească și la sfârșitul discuției.

Farkasházy: spune că proiectul strică poporului și ajută îmbogățirea fabricilor. Astfel fabrica de spirt alui **Gchwindl** s'a îmbogățit din contingentul de spirt.

Baross I. (intrerupând): Așa ai vorbit și la Paks, unde te-au luat alegătorii la goană?

Scaunul prezidial e ocupat într'aceasta de **Rakovszky**.

Nagy Gy. Să ia la harță cu ministrul președinte **Wekerle**. În vorbirea lui de ieri ministrul a spus tot glume și minciuni, în ioc să aducă dovezi serioase.

Președintele pentru vorbele acestea îi ia cuvântul.

Farkasházy Protestează împotriva procedurii președintelui.

Președintele îi ia și lui cuvântul.

Rakovszky ca președinte de altcum e foarte urgisit. De nenumărate-ori a luat cuvântul și dela deputații noștri, fără să aibă drept la aceasta.

Vorbește croatul **Vincovici**, apoi urmează interpelările.

G. Graz (sas) interpelează în chestia convenției comerciale cu România.

M. Ivanca (slovac): interpelează în chestia nedreptăților ce le face administrația la compunerea listelor electorale prin ținuturile slovacești.

Nagy Gy. Vorbește de abuzurile ce se fac la alegerile de deputați. La alegerea dela Paks s'au făcut de asemeni. Cere ca ministrul de justiție **Günther** să ia în proiectul său despre prelungirea judicaturei curiale, ce se va desbata în curând, și măsurile de lipsă, ca pe viitor așanumitele *cheltuieli constituționale* (pentru trăsuri și mâncarea alegătorilor în ziua de alegere) să nu mai fie îngăduite.

Günther, ministrul, răspunde că asta numai la alcătuirea unei legi definitive va putea o face. Când se va introduce noua lege electorală — vor cădea și cheltuielile constituționale.

Ședința s'a sfârșit după amiazi la orele patru.

In amintirea lui C. Porumbescu.

Serată festivă la Viena. Sâmbătă în 20 Iunie st. n. a aranjat societatea acad. »România Jună« din Viena întru aniversarea zilei de 25 ani dela moartea compozitorului C. Porumbescu o convenire socială festivă, la care și-au dat binevoitorul concurs binecunoscuta și apreciată pianistă d-ra E. Topliceanu și domnul C. Șandru și Ionel Crișan, ambii elevi ai conservatorului de aici.

Pe la orele 8 și jum. seara sala dela restaurantul »Zum Magistrat« de pe *Lichtenfelsgasse* era plină de lumea românească, care venise să și aducă prinosul pe altarul musei române, reprezentate prin Porumbescu. Convenirea se deschide prin cântecul »Trico'ore« cântat unisono de toți membrii societății. Apoi ține președintele societății, dl G. Telega, un frumos și mișcător discurs despre viața abuciumată a artistului arătând activitatea lui pe terenul național și artistic și pierderea ireparabilă, ce a îndurat o întreg neamul românesc prin moartea timpurie a lui. — Vorbește dl general A. Lupu. Domnișoara E. Topliceanu, care face în toată privința cinste nu numai casei părintești, ci și întregel românism, cântă la piano cu destăruțea-l inspirată de genul frumosului mal multe buciți, compuse pentru piano de C. Porumbescu. Vorbește apoi dl dr. A. Popovici, care face o paralelă foarte nimerită între Wagner și Porumbescu, arătând, cum ambii și-au luat motivele din clasa de jos a poporului; arată apoi în cuvinte frumoase activitatea compozitorului pe teren național, recomandându-l ca exemplu pentru tinerii români și sfârșește cu un toast la adresa poporului român. Un cvartet sub conducerea dlui Șandru cântă »Pe al nostru steag e scris unire« primit de publicul de față cu aplauze frenetice și bisat. — Vine apoi la rând d-nul C. Șandru, care spăru ca reprezentant al societății euror »Junimea« din Cernăuț, și care rugat în numele »României Jună« ne-a delectat cu tenorul plăcut și sonor, cântând pe lângă mal multe cântece de C. Porumbescu și un solo din »Moș Ciocărlan«. D-nul Ionel Crișan (barionist) cântă apoi mal multe cântece populare. O frumoasă surpriză ne-a făcut acest tiner cu un violon frumos pentru scena română, improvisând un cor, care sub conducerea d-sale ne-a desfășurat auzul cu felurite cântece. — Convenirea s'a încheiat pe la ora 1 noaptea cu »Deșteaptă-te Române«. La încheiere președintele societății mai revine la însemnătatea compozitorului, mulțumind artiștilor și participanților, cari au știut să dea acestei zile însemnătatea cuvenită. »Participanți!«

Prigonirea învățătorilor.

Pentruca să arăt primejdia și să strag din vreme luarea aminte celor chemași a sări grabnic întru apărarea școalei, volu descrie vizitațiunea inspectorului regesc al Cenadului întâmplată în școala gr. cat. din Nădlac la 13 Iunie n.

Am știut de mai înainte, că în comuna noastră se află »cozi de topoară«, dar nici-când nu mi aș fi închipuit că Imperiunea acestor nemernici să nu aibă sfârșit. — La școala amintită se află ca învățător dl Constantin Savu, care ca învățător e la culmea chismării, iar ca român, să luptă neconținut pentru luminarea poporului. Faptele d sale neconvenindu-le unor nemernici, s'au pus a-l acuză inspectorului regesc.

În vara anului 1907 luna August, a fost convocat a depune jurământul prescris în legea nouă școlară. Dl Savu s'a prezentat, iar inspectorul la fine îi ține o lecție stranică, amenințându-l cu suspendarea pentru purtare »nepatriotică«. Bravul învățător i-a răspuns cu demnitate și s'a depărțat. Acum de curând, — la 13 Iunie n., — după a. la 2 ore i-se trimite dlui Inv. »himnus-ul« și emblema țării cu aceea ca momentan să le afișeze în sala de învățământ. L-am văzut pe acest învățător cum cu lacrimi în ochi a apucat acestea și le-a afișat. După aceasta la 10—15 minute sosește la școală inspectorul regesc însoțit de pretore. După ce a sosit la școală și protopopul Alexandru Bozintan să încep întrebările cari curg ca ploaia. Imperiunea inspectorului merge până acolo, că dela elevii din cl. III—IV pretinde ca să citească din legendarul român și să-i spună conținutul în limba maghiară. Dl Savu face atent pe protopopul ca să i spună inspectorului că *asta l școală românească*. Protopopul tace, iar inspectorul în-

cepe a întrebă pe elevii din cl. IV despre România. La acestea îi răspunde demn și la loc dl Savu. La declamări să vedea pe fața inspectorului, că e nemulțumit nefiind pozziile desul de patriotice. Apoi pretinde să cânte școlarii vre-o cântare patriotică. La semnul dat de învățător școlarii încep a cânta:

»Kis szekeres, nagy szekeres,
»Mind megiszszá a mit keres« etc.

Inspectorul negru de năcaz strigă pe învățător, că »asta nu l cântare patriotică! — Sau alta nu știu? Cântă »himnus-ul!« Dl Savu foarte flegmatic îi răspunde, că »himnus-ul nu l știu, iar altă cântare ungurească nu cunosc«.

La orele 5 școlarii merg acasă și să începe interoga'orul care durează 1/2 oră. Să ia la protocol că învățătorul a agitat în contra legii școlare, că nu-și crește elevii în spirit patriotic, că refuză a primi ajutor de stat, că cercetează pe cei întemnițați la Seghedin și câte vnzl și uscate. Bravul Inv. refuză a subscrie protocolul luat de inspector zicându-i: »scornituri nu subscriu«. Renegatul protopop, — care nici în familie nu vorbește românește, — fără un pic de rușine, fără muștrare de conștiință, fără a cugeta, nu la persoana domnului Savu, ci la primejdia ce amenință școala sa, subscrie actul de trădare, sentința de moarte a școalei.

Iar acum inspectorul mulțumit că și-a aflat un om pe plac, pe renegatul protopop, declară, că în contra învățătorului va cere cercetare disciplinară iar școala va fi admoniată prima oră. — La ieșirea din școală soția învățătorului, d-na Savu îi strigă soțului său: »nu te lăsa dragă înfricat fie ce va fi, ci mergi pe calea apucată!«

În cazul acesta să potrivească de minune șirele ultime din poezia »Toporul și pădurea«?

»Cele mal multe rele nu vin din afară,
»Și că străinii tânguri, nu suz, cari le fac,
»Ci ei cu fili d'ai noștri l s'ajută împrumutate.«

Preleșere poporală,

ținută la 2/15 Februarie 1908 în Cicir, în contra alcoolismului (beției).

(Urmare și fine).

Cugetarea omului se turbură când este beat să vede în viața de toate zilele, fără a aduce dovezi. Noi vedem zilnic oameni răutăcioși, fără suflet, cari folosindu-se de starea cea înconștientă a beției îl înșală și păcălește. La cumpărarea unui obiect se lasă întunecat de vorbele cele deșarte ale vânzătorului, la vânzare socotește pe ale sale cu un preț prea nelsemnat. Sunt oameni, cari fac târgurile fără lipsă, de dragul »aldămașului« fără să observe că târgul se face în paguba lor, căci spirtul ca un diavol veșnic îmboldește omul a face cele ce lui nu-l sunt de folos.

Vedeți dar, câtă stricăciune produce alcoolul în trupul omului, dar el risipește și averea celui ce l-a prins în cursa sa.

Să luăm un om care nu bea mult, se zicem 30 fil. la zi, în un an bea 109 cor. 50 fil., în 10 ani bea 1095 cor., iar în 20 de ani 2190 cor., frumoasă sumă, pe lângă care omul nebeutor este sănătos, nepătat, — dar câți vor fi de acela cari beau mal mult de 30 fil.

Reținerea dela beuturi deci ne-ar aduce foloase uluitoare în toate privințele. De aceasta nu avem să ne mirăm, că azi avem atâta năcaz și neajunsuri, că vedem pe mulți fără casă și masă, căci beția l-a adus în starea în care au ajuns. Pentru aceea zice și înțeleptul împărat Solomon (21, 17). »Omul cui îi este drag în oaspețe în lipsă va fi, și celce iubește vinul și grăslimea nu se va îmbogăți«.

Alcoolul scurtă și viața omului. Este dovedit că beției mal ușor capătă aprinderea de plămâni și tifusul (lungoarea) decât cei nebeutori, și mai greu scapă din boalele acestea »O statistică din Prusia arată că în anul 1883 în spitalele publice din 100 morboși de aprinderea plămânilor au murit nealcoolici 18; alcoolici 53, de tifus: nealcoolici 10, iar alcoolici 28. După statistică de mortalitate din 1000 de indivizi de aceeași ocupațiune mor 8 preoți, 97 economi, 21 fabricanți de bere 235 crășmari și 34 servitori la diferitele ospitării (op. c. p. 81).

Din aceste văzând numărul cel mare, ce răpește din cei vii alcoolul sau spirtul, nu vă pot la-

deajuns sfârșit și rugă, ca să vă feriți de aceasta boală toți aceia, cari doar până acum v-ați dat cu aceasta patimă.

Dar alcoolul nu este dușman numai al omului ce trăiește cu el, ci și a următorilor săi, căci înveninarea cu alcool se arată și asupra următorilor, după cum zice stia Scriptură, »până la al optelea neam«.

S'a constatat în anii din urmă, că copiii părinților bețivi au slăbit, au degenerat și au o putere mai slabă de a rezista boalelor. Cu deosebire se arată aceasta la boala de pept, care de multe ori își are începutul chiar în anii copilăriei.

Apoi ce să zicem de copiii cei mulți, astuți, proști, idoliți, cari sufer de boala cea rea (epilepsie) toți aceștia sunt următorii ale părinților bețivi. Nenumărați sunt aceia, cari necăstigând părinții lor cele de lipsă pentru traiul vieții, trebuie să se bătă și straița de cerșitor. Acești copii cu deosebire în orașe mari, cunoscându-se cât mai îngrabă cu toate felurile năcazurilor și păcatelor pe străde cerșesc, sau chiar fură lucruri la început de mai puțin valoare, mai târziu mai prețioase ca să aibă ce mânca. Acesta este punctul de mănecare a celui povârniș, care are de sfârșit moartea grabnică, ori dacă nu temnița.

Mulți susțin că spiritul întărește, deci e bine să se da pruncilor fie ca vin, bere ori rachiu.

Cum se poate aceasta? să torni tu otravă în copilul acela crud care nu de rachiu, ci de o mâncare bună, bine pregătită are lipsă, iar nu de spirit. Cunoșc oameni, cari hrănesc copiii lor cu astfel de otravă, iar întrebând de cauză mi-au răspuns, »da die li dau, să crească mai lute, să se întărească, că și așa e slab«. Dar când l'am întrebat ce i dau de mâncare, mi-a răspuns, »chilă de prune și țărțe și piță goală, că nu am altceva ce să i dau mai bun«. Vedeți un astfel de om rătăcit de două ori se trudește la nimicirea fătului său. Iniți că i dau să bea otravă, iar a doua oară că nu i dau de mâncare. În loc de a cumpăra spirit, mai bine ar câștiga cele de lipsă pentru mâncare, atunci cred, că mai lute va crește și se va întări. Pe banii dați pe spirit mai odată decât nu de două ori poate cumpăra mâncare, punem cazul 1 litru de rachiu puturos e 60 fill., pe acești bani putem cumpăra 5 litri de lapte și eu cred, că cu 5 litri de lapte poate trăi o familie într-o zi, dar cu 1 litru de rachiu, cel mult se câmăcesc toți.

Că spiritul are efect stricțios nu numai asupra beuturului, ci asupra următorilor se vede și din următoarele: Lancereaux a scris »Morburile mortale, sinuciderea, sporierea delictelor și a crimelor, sunt urmarea tirăniei alcoolismului«. Lord Coleridge judecătorul țării Anglia zicea mahnit: »No parte din temnițe s'ar goi, dacă Anglia ar fi mai cumpătată. L. C. Brace a constatat, că două treimi din crime sunt urmarea alcoolismului și 60 proc. a prunci or vagabunzi de pe strădele New-York-ului sunt prunci din părinți bețivi. Scriitorul P. Tarnowsky a constatat că 49 proc. a femeilor criminale sunt alcooliste. După alți statistici, între cel judecați la moarte 60 procente au fost alcoolști. (Op. c. p. 76.)

Picetele cele mai mari și mai multe să fac în Statele Unite unde se bea mai mult spirit și așome: Sâmbăta, Duminica și Luni, și la serbătorile cele mari. Statisticul ungar Láng a aflat că din 141 cazuri de bătaie 18 s'au întâmplat Sâmbăta, 60 Duminica și 22 Luni, pe când în celelalte 4 zile numai 41 (op. c. p. 77).

Vedeți dar că omul bețiv este dușman lui Dumnezeu, al său și a semenilor săi. Prin beție omul să desparte de cinste, sănătate, avere, căci dă a văzut om câștigându și avere prin umblarea deasă la birt.

V'am descris în cât m'a fost cu puțință răul acesta ce băntue nu numai poporul nostru, ci omenimea întreagă, și nefiind încă târziu să ne întoarcem dela calea cea rătăcită, care ne duce la pere, și să îmbrățișăm o viață lipsită de acest pîcat, și dușman neadormit. Postăm și zice cineva »da beu că din al meu câștig beau«, adăvîrat că fiecare bea din avutul ori neavutul său, dar oare de ce să nu ne îngrijim noi de familia

noastră, pentru că nici un pămăntean nu s'a aliat care să fi zis acum nu mă mai trudesce că am destul.

Pentru ce să nu ne câștigăm comoară, unde nici molia și rugina nu o mănca, pentru ce să nu împlinim fapte îndurării creștinești, pentru ce să nu ne îngrijim de biserică și școala noastră căci acestea ne-au rămas pentru a ne mângâia sufletele întristate în aceste zile, și atunci comoara noastră va fi neperitoare în ceruri.

Oamenii culți ale deosebitelor state au observat răul ce băntue societatea omenescă, și au și făcut mari progrese pe terenul acesta. În Norvegia așa s'au instrăinat de birt, încât azi cade un birt pe 3700 suflete. În Svedia o societate care a luat în mâinile sale dreptul de a vinde beuturi spirituoase, a dat pentru scopuri de binefacere în 17 ani suma de 73.903.000 cor.

În toate statele s'au format mai multe societăți contra beuturilor, cari susțin localuri în care să bea însă numai beuturi răcoritoare, ca sucuri de poame ș. a.

Pentru a să reținea de folosirea alcoolului în multe state s'au făcut societăți de reținere (abstinență) cari numără peste sute și sute de mii de membri, și acolo unde sunt societăți de acestea poporul trăiește o viață mai liniștită, decât acolo unde se consumă alcoolul.

Incredințându-ne dar despre răul ce-l causează folosirea spiritului, Vă îndemn și sfătuiesc ca cu toți punându-ne un gând bun, să facem începutul unei vieți noi, spre folosul nostru a tuturor.

C. Mihailu preot.

Din străinătate.

Anarhie în Persia.

Am scris și noi în mai multe rânduri despre situația chaotică din Persia.

Neputincioșul Șah Mohamed-Ali, văzând că e p'aci să scape fratele domniei, s'a folosit de mijloace reconstituționale pentru recăștigarea ei, cu toate că acum doi ani, la sulrea sa pe tron, a promis că va păstra cu sfîntenție drepturile cardinale ale poporului dela curte, cu porniri de absolutism oriental urmează politica reacționară a partidului dela curte. Chipul de stăpânire de până acum a adăverit în dejins că șahul este un om neputincios fără voință, o jucărie în mâna rușilor, cari de mult — stau așințiți cu ochii lor de vulturi asupra țării leului de argint.

În timpul din urmă relațiile dintre șah și parlament, ca reprezentant al poporului, s'au răcit foarte mult, dând ansă la dese conflicte între locuitorii nemulțumiți și miliție singura putere ce i-a mai rămas Șahului.

Starea aceasta de lucruri a durat până în 16 crt. când parlamentul într'o ședință extraordinară a hotărât că va înainta șahului un memorandum, în care vor expune toate gravamele ce trebuiesc sanate. Memorandul a și fost înaintat șahului de o comisie de 7. Șahul a întâmpinat comisia cu un zimbet de dispreț. N'a făcut nimica într'u sanarea relelor cari băntue țara, astfel că parlamentul în ședința sa extraordinară dela 22 crt. l-a provocat printr'un ultimatum să răspundă la memorandum.

Acum însă a izbucnit conflictul pe față. Șahul a provocat parlamentul să estradele anumite persoane, la ce parlamentul a răspuns, că nu mai dă ascultare unui domnitor reconstituțional!

Această nesupunere a avut sfârșit tragi, a-nume șahul a dat poruncă soldaților să atace parlamentul și să-l bombardeze. Palatul Baharistean a fost atacat și jefuit, ba ce e mai mult nici chiar palatul principelui Zil-es-Sultan n'a fost cruțat de obuzele tunurilor. Numărul morților și răniților e mare.

Endjumanii (membrii partidului național) agită în toată țara în contra domniei absolutiste, pe care șahul numai puțin timp va fi în stare să și o mai susțină, deoarece poporul, care acum e convins de slăbiciunea șahului, precum și d in-

fluența rușilor, va mătura pe ruși din țară, iar pe șah îl vor lipsi de tron pentru această nouă nesocotire a drepturilor poporului.

Iată ce se telegrefiază din Teheran despre cele întâmplate Luni în 22 crt.

Parlamentul a fost ieri asediat de câtră două sute de cazaci, cari pretindeau extradarea unor membri ai parlamentului. Parlamentul însă a denegat aceasta. La aceasta s'a început bombardarea. Întreaga gardă a șahului înarmată cu tunuri a plecat spre oraș. Porțile orașului sunt ocupate de miliție, care are arme cu mașinerie. (o invenție mai nouă). După bombardarea parlamentului a urmat și bombardarea palatului șahului zival Bille, unde s'au refugiat endjumanii. Întreg parlamentul a fost jefuit. Sunt mai multe sute de morți, și răniți. Capii răscoalei vor fi puși în lanțuri și duși naintea șahului. Piața de dinaintea parlamentului e de un aspect lugubru. Cadavrele oamenilor, cât și ale cailor uciși, zac ca snopii de grâu.

Ziarul »Daily Mail« i-se telegrefiază cu data de 24 c. următoarele: Artileria în sfârșit a alunecat pe apărătorii parlamentului. Asediații însă, înainte de a părăsi terenul de luptă, prin bombe au nimicit un tun omorând și pe soldații, cari se aflau în nemijlocita apropiere a lui. Bombardarea a durat până la 3 p. m. în luptă au căzut 70 de morți și răniți.

Ziarul »Kö'n. Ztg.« scrie despre măcelul de sânge de Luni următoarele: Toate edificiile din împrejurimea parlamentului, la ordinul șahului au fost jefuite. Aceasta ordinațiune a șahului se va extinde azi și asupra celorlalte edificii, dacă nu se vor deschide bazarele. Depuștii naționaliști au fost terecați și duși la șah. Bombardarea a costat viața alor 200 de oameni. Teheranul este în mâna generalului rus Liacov, comandantul cazacilor. Consulatele străine nu sunt primejdulte.

NOTĂȚI.

ARAD, 25 Iunie n. 1908.

— Consistor plenar. Pe Luni 16/29 Iunie P. S. Sa Episcopul I. I. Papp a convocat consistor plenar. La ordinea zilei executarea concluserilor sinodului din 1808.

— Dr. Eugeniu Ghelner a dat cenzura de avocat la Murăș-Oșorhei. — Felicitări!

— Succesul unui român. Medicul român din Karlsbad dr. Ionel Calinciuc (s'au cum se scrie destul de urât și neromănesc Kalinczuk) a dat în vileag prin librăria Karl Fromme din Viena o poemă scrisă nemțește: »Clopotele din Boruți«.

Critica zisurilor vieneze e farmecată de neîntrecuta frumusețe a poeziei cu motiv românesc luat din Bucovina românească, patria medicului poet, care în noblețe sa de inimă a dedicat venitul curat din opșorul său institutului de orbi: »Vătru luminoasă« din București, creat și patronat, cum se știe, de Augusta suverană a României Carmen Sylva.

— Intru mărimea lui Dumnezău. Din Siciliu ni se scrie că țaranul Nica Codrean a dăruiat biserica de acolo cu 90 coroare. O faptă care se laudă de sine.

— Dăruiri. În timpurile grele de azi, când atât de mult însetăm după darurile cerești, ce poate fi mai frumos, decât a le cere acestea dela Atotputernicul Părinte prin fapte plăcute lui. Pătrunși de acest simțământ următorii credincioși au cumpărat pe seama sf. noasire bisericii următoarele:

Dna Lucretia Popovici, preoteasă un patrafir în preț de 10 cor. Dna Aurelia Körösladányi preoteasă, un acoperământ pe sf. prestol în preț de 10 cor. și a pus 10 cor. ca bază la cumpărarea rapidelor. Familia George Buda un rând de odăjdii galbene în preț de 80 cor. Maria și

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás măstru de monumente și pietre de amint.

Fabricație proprie din marmură, granit, soynit, labradit etc., din pietre de marmură magazin se află în Kolozsvár, Ferencz József ut 25.

Căminaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsna-u. nr. 21. Telefon 662.**

Filiale: Nagyvárad, Nagyböden, Déva și Bánputak.

Eva Conta, Sumina și Eva Lupulescu, Eva Olari, Mărină Helco, Raveca Dalca și Treza Horga un rând de odăjdii negre, în preț de 90 cor.

Mai mulți cerdințoși la olaltă un rând de odăjdii verzi în preț de 200 cor.

Toda Bușca un prapore în preț de 30 cor.

Ana Lupulescu un stihar prețesc în preț de 12 cor.

Stana Horga un acoperământ pe tetrapod în preț de 10 cor.

Ana Prundan un patraflr în preț de 10 cor.

Ca bunul Dzeu să primescă aceste jertfe curate pe altarul vecniciei și să trimită marinimoșilor noștri dăruitori milele sale cele bogate.

Primească deci și pe această cale mulțumita noastră. Nadăș Pentru comitet: Ioan Köösladányi, preot ortodox.

— Roosevelt în Africa. Președintele Statelor Unite (America) după cum știut este se va despărți în curând de postul său, unde câștigase atâtă mărime pentru țara sa. Roosevelt va merge să întreprindă o vânătoare în Africa. Un editor din New-York i-a oferit lui Roosevelt 100.000 dolari, pentru impresiile lui de călătorie, dacă și le-ar scrie.

— Concert și petrecere în Miniș. Tinerimea plugarilor români din Miniș, sub conducerea învățătorului Trian Frideric, a aranjat luni, a doua zi de Rusali, un reușit concert împreună cu teatru. A fost de față un public numărös, mulți veniți din jur. Singurăticele puncte din program au fost executate cu precizie și honorate de aplauzele publicului satisfăcut. Rar și-se dă ocazie să ascuți cor de plugari cu atâtă măiestrie condus.

După concert s'a predat piesa »La ce duce beția pe om«, care a reușit de asemeni. Felicitex pe harnicul învățător, dorind ca în multe comune românești să avem astfel de bărbați la culmea chemării lor. *Bănățanul.*

— Automobilul marelui principe de Hessen. Din Frankfurt (țara nemțescă) se telegrafiază că în drumul său spre orașul Darmstadt automobilul marelui principe de Hessen, în urma aprinderii oslei, a luat foc și a ars. În automobil era dama de curte, contesa de Rosmann și adjutantul marelui principe. Amândoi au scăpat teferi. Marele principe venia în urmă pe un alt automobil. Văzând focul a sărit și el întru ajutor, iar după stingerea focului și a continuat calea tot singur.

— Caz de moarte. Tânărul Petru Serb social comercial, a încetat din viață în urma unui morb îndelungat în 19 l. c. la Buteni. Inmormântarea s'a făcut cu pompa convenită prin președintele Ioan Cozma și Iuliu Bodea. Răspunsurile funebre le-a cântat corul bisericesc condus de învățătorul Ioan Roșu. Pe răposatul îl deplâng înrîtașii părinți, frații surori, și alte rude.

Fie-l țărâna ușoară!

Fumători! E o mare economie de bani dacă cumpărați tuburi de țigarete dela firma de jos.

100 bucăți „Kiling“ liber de nicotin	08 cr.
100 „Tiszti“	10 „
100 „Delibáb“	12 „
100 „Riz Abbazia“	16 „
100 „Colibri“	18 „

Singurul depozit pentru Ungaria Harmathy Pál, magazin de țigarete Debreczen. 7000 bucăți se trimit francate.

Cerești preț curent.

— x Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Müller Somlyai, Kolozsvár Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelambre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cisălate 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

Ultime informațiuni.

Wekerle la regele. După dispozițiunile de până aci regele va pleca la Ischl în 26 Iunie. Ministrul președinte Wekerle se va prezenta în audiență încă înainte de vacanțele parlamentare.

Farmacia „Regina Elisabeta“
laborator medical și cosmetic
Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental sau gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscute sub numele „Elisabeta“.

Economie.

Comerț, industrie și economie.

I.

La toate popoarele din Ungaria, dar mai ales la noi românii este greșita zicală, că numai acela e domn, care nu trebuie să lucre. Prin urmare un comerciant sau industriaș nu poate fi sub nici o împrejurare domn, căci de dimineața până seara trebuie să lucre în prăvălia ori lucrătorea sa, și astfel nu poate satisface indestul cerințelor sociale și de lux.

Se înțelege că nimeni la noi nu și-a dat bine seamă de însemnătatea îndeosebi a comerțului. Este la noi un ce necunoscut, încă de nimeni descoperit. Dacă cineva însă s'a ocupat cu istoria comerțului, apoi sigur, își va face o altă idee, va vedea, că sunt de luat în vedere comerțanții. Spre lămurirea mai bună, voi înșira câțiva dintre comerțanții renumiți ai lumii întregi, spre mai bună dovadă a adevărului, că un popor fără comerț și industrie, nu are drept de existență. Singur istoria dovedește, că comerțul a ajutat cultura. Comerțanțul prin contactul cu diferite popoare, le-a lăsat ce a avut el bun și folositor, și ce nu a știut și avut dănsul, a primit și a propagat mai departe. Marele poet german Schiller zice despre comerțanți: »Güter zu suchen geht er, doch an Sein Schiff knüpft das Gute sich an«. Ce folos de un țaran din Toronto cu 60 jughere, dacă are 5—6 copii și va trebui să-și împartă averea în 5—6 părți și prin urmare deja a 2 generație e săracă. Dovedirea această o las pe mai târziu, ci acum voi vorbi numai în general despre comerț. Anume, voi înșira câțiva bărbați renumiți ai timpului trecut, cari pe lângă negoțurile lor, sau înțelepticit și cu știință, ba chiar și cu politica, devenind omenii cei mai renumiți ai timpului lor. Anume:

Marco Polo, comerțanț de frunte din Veneția, care în »oarele sale libere«, s'a ocupat și cu geografie, prin descrierea călătoriei sale prin China și Persia, a devenit o celebritate.

Martin Behaim (Bohemus), comerțanț de postavuri, a construit primadață globul pământului, care și azi se păstrează la muzeul din Nürnberg. De altfel un astronom renumit.

Jean Baptiste Colbert, fost 22 de ani ministru de finanțe al Franței, și-a început cariera ca simplu »funcționar de bancă«. A devenit cel mai mare mercantillist.

George Crote, fost bancher englez, în 11 vol. a descris istoria grecilor.

Heinrich Schlemann, fost 5 ani ucenic, apoi negoțanț de indigo, lui trebuie să-i mulțumim tot ce știm despre Homer.

Cel înșirați mai sus, sunt numai câțiva dintre cei mulți, cari nu au fost numai comerțanți, ci și bărbați de știință. Avem însă și pe terenul politic comerțanți cu renume. Cel mai bun exemplu este familia Medici, din care au devenit persoane istorice și domnitori, iar pentru ilustrarea și mai completă și nu de mult întâmplată este, Felix Faure, fostul președinte al republicii franceze, — a fost un simplu fabricant și negoțanț de piele. Iar urieșii piețelor financiare, Rothschild, Rockefeller regele petrolului, Carnegie regele oțelului, Vanderbilt regele căilor ferate americane, apoi bogăția proverbială și din poveștii alui Morgan regele trusturilor, în mâinile cărora în adevăr se concentrează o putere economică temerară, sunt de toți cunoscuți.

Exemplele de sus sunt suficiente ca să vedem, că acolo e puterea unde este comerțul, dar și aceea, că tot acolo este și cultura și mai presus de toate bunăstarea.

E de regretat însă, că la noi se dă de tot puțină atențiune comerțului și industriei. Poate nici odată nu vom avea mai mare lipsă de comerțanți ca azi, și mai ales pe la sate, fiind atât preșterilor cât și învățătorilor, crengile de sub picioare

țiate. Ei trebuie să devină soldații supuși și să tină lauzul nostru obștești. Trebuie să zistăm tot mai mult pentru crearea clasei comercianților și a industriașilor.

Episcopii prin pastoralele lor, preșterii de amvon, învățătorii în școală să vorbească și îndulcească copiii pentru cariera comercială și industrială. Fiecare a lvoat și alți intelectuali cunoștință între popor, și dacă fiecare va vorbi cu unul dintre oamenii lui, va insista cu tărie lângă dănsul, cred că li va succeda a aduce copiii la vre-o negoțurile ori meserie, cari sunt țărzila apoi, să se așeze în satul lor. Astfel cred că dacă li va succeda fiecărui preot, învățător și alți intelectuali să câștige un copil pentru cariera aceasta, în decurs de 10 ani, vom avea de față falangă puternică de negoțanți și meseriași la sate, cari pe lângă serviciile ce le vor face comromânești, vor deveni și oameni cu avere.

Va trebui poate chiar și ajutoare bănești, că stea sunt însă așa de mici, în cât pe orice copil să pot procura. *Silviu Magda.*

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 25 Iunie 1908

INCHEREA LA 1 ORĂ:

Oră pe Oct. 1908 (100 kg.)	22:58—22:60
Secară pe Oct.	18:62—18:64
Ovăș pe Oct.	16:42—16:44
Secară pe Iulie 1908	13:90—13:92

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul

Grâu

De Tisa — — — —	24 K.	50—26 K.	10
Din comitatul Albei —	24	20—25	80
De Pesta — — — —	24	30—25	90
Bănățenesc — — — —	24	40—25	60
De Bacica — — — —	25	—26	10
Săcară — — — —	20	50—20	80
Orzul de nutreț, cvalit. I.	14	10—14	30
» de cvalitatea II.	13	70—14	10
Ovăș de » I.	16	60—16	80
» » » II.	16	—16	40
Cucuruz vechiu — — —			
» nou — — — —	14	10—14	30

BIBLIOGRAFIE.

Pomelnic pentru pomenirea vilișilor și morților, la liturgii și parastasele, legat în pânză 50 fil., în hârtie 30 fil. Se află de vânzare la »Tipografia diecezană« și la »Tribuna« în Arad.

Poșta Redacției.

St. S. în Șiria. Publicăm numai populare. G. P. Dacă știi pozitiv că inv. din R. a căzut cu elevii »Kossuth nota«, scrie-ne. Noi de ce întrebăm.

Redactor responsabil provizor Sever Bocsi
Editor proprietar George Nichin.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizice și dietitice, jumătate oră depărtare de Viena în regiune romantică și sănătoasă.

Posta și telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien)

Cu deslușiri și prospecte stă la dispozițiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturmann

Crema de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței frăgezimea tinereții, împiedecă formarea erupțiilor și face să dispară imediat pișturile, petele de floc și tot felul de necurățenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de crea „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20

Spirit de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împiedecă formarea mătreței, întărește rădăcinile părului. Prețul 1 cor. 60 fl.

„Buzodol“ contra asudării picioarelor și a mâinilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul depozit la fabricantul. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se cotește împachetarea și porto.

Lemle József, farmacia

Anunț.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public că în comuna Agriș se află de vânzare

VAR

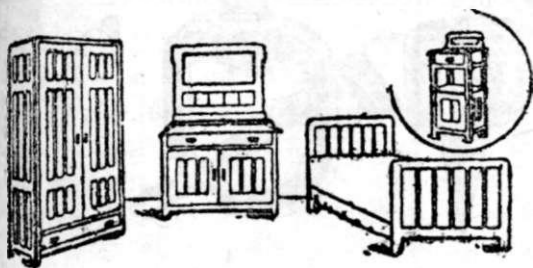
calitate mai bună

cu preț moderat, cu vagon sau cu trăsură. Piatra de var se primește îndărăt în prețul varului. Cumpărătorii să se adreseze la Romul Motorca, preot, Agriș. u. p. Ternova.

KARL HORED T

magazin de mobile.

Nagy-szeben, Salzgasse Nr. 33.

Magazin de dulapuri, mese, scaune, scaune de copii, paturi, divane credențe, paturi de bucatărie, spălător și tot felul de mese, scaune din lemn încovoiat, scaune cu leagăn, foteluri de biuro, taluret cu șurup, mese de ceai ș. a. Sunt totdeauna în depozit.

In o comună curat românească, constătătoare din 700 numere s'ar predă unui român din cauza altei întreprindere

O prăvălie de coloniale.

Ofertele sunt a se trimite la administrația ziarului.

Cea mai efină sursă de cumpărat!

Mediaș-Medgyes

— Piața târgului. (Markt plaz Nr. 8). — Depozit bogat de tot felul de ciornice de buzunar de aur, argint, metal și nickel. Articole optice de aur și argint. Ochelari și zvikeri de argint de China, patentate prin lege. **:: Reparaturi solide și efine. ::**

In atențiunea medicilor și a barbierilor.

In primul atelier din Ardeal de ascuțit cu putere electrică, se ascut și se melirează cu prețuri moderate tot felul de instrumente medicale și de barbier. Instrumentele trimise pe postă se ascut în 24 de ore.

Solicităm încrederea binevoitoare rămân cu stimă:

Exner Sándor

NAGY-SZEBEN. Kleine Ring 25.

MISPÁL și WAGNER

Budapesta, VII., str. Kenyérmező nr. 5.

Cea mai de încredere și cea mai bună firmă pentru reprezentanța principală a motoarelor »Victoria«, motoare de benzin și ulei brut, aparate de îmblătit, motoare de benzin, de ulei brut și de gaz.

Montarea morilor ne angajăm s'o facem cu prețuri favorabile. Diferite mașini agricole, fabricația cea mai bună și mai solidă.

CATALOG de prețuri și cheltuieli gratis și porto franco. Vă rog să fiți cu băgare de samă la adresă și s'o păstrați.

CORNEL N. DEMETER farmacist în Szászváros.

Peronospin pentru stropirea viei contra peronosporiei e mai bun și mai ieftin și manipulara cu mult mai simplă, ca piatra vânăta. Un pachet de 100 litre apă costă 60 fil. Pravul acesta să folosește și la stropirea pomilor. La comandă de 10 pachete să trimit francate. Revânzătorii capătă rabat corăspunzător.

Preparate cosmetice.

Cream de benzoe mygdale. Creamul de benzoe mygdale servește pentru conservarea, înfrumșetarea și albirea mânilor și feței, dând totodată și o fineță deosebită. Delătorează tot felul de necurătenii de pe mână și față, — precum: pete, bubuțe, zgrăbunțe, pisteni (mitesser), precum netezește și zbirciturile. Conținutul creamului acestuia e nesticăcios pentru față și mâni. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale. Săpun excelent pentru toilette. E preparat din ingredenții foarte fine, și din miroasuri plăcute de flori. Albește și netezește pielea. Se recomandă a se folosi împreună și săpunul de benzoe mygdale. Prețul 70 fileri.

Poudre Veturien. Acopere foarte bine, încât nici nu să observă că fața este pudrată. Intrebuințată pudra cu creamul de benzoe mygdale, scutește de urmările neplăcute, ce altcum ar cauza vântul, răceala și razele soarelui. In culoare albă, roză și galbină. Prețul 1 cor.

Veturien Parfem. Vera-violetta, cel mai fin parfum de violele, lăcrămioare și scumpe (iorgovan) și Jockey Club. Pr. 160 fil. — „Ideal“, cel mai nou parfum, 2 cor.

Apa de gură „Cremier“ (Albă sau roșie.) Prin întrebuințarea apei acesteia nu devin dinții găunoși, — și delătorează durerea dinților, precum să și interesc dinții și gingiile. Prin întrebuințarea apei acesteia, să delătorează mirosul neplăcut și greu din gură. Prin întrebuințarea apei acesteia cu pravul de dinți „Cremier“ devin dinții foarte frumoși, albi. Prețul 80 fileri.

Pravul de dinți „Cremier“ Prin întrebuințarea pravului acestuia devin dinții frumoși și albi. Prețul 70 fil. **Perii de dinți, fine.** Alegere mare, în diferite prețuri. **Esență de China.** Contra căderii părului cu rezultat foarte bun. Prețul 140 fil. **China tannopomada.** Pentru creșterea părului. Prețul 70 fileri. **Oleu de nucă.** Extract de nuca oleica, pentru conservarea părului. 1 sticlă 80 fileri.

Diferite miroasuri de parfemuri franceze de prima calitate — să capătă după măsură. — Săpunul de benzoe mygdale e cel mai bun în întrebuințare. Săpunuri foarte fine — și deosebit plăcut mirositoare, se capătă în diferite prețuri.

Prav contra opăritului și urmărilor neplăcute la copii. Prețul 50 fileri. **Prav contra asudatului** Prețul 50 fileri. **Prav pentru insecte.** 20, 40 fil. și 1 cor.

Instrucțiunil pentru prepararea rumului, dif. liqeuiri și alte băuturi. **Syrup de zmeură!** Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 klg. 1 cor. 20 fil. Un demjon poștal de 4½ klg. franco trimis 6 cor. 50 fil. Adresa să fie precisă și legibilă! Numele întreg, comuna, nr. casei, posta ult. și comit.

HAINE PREOȚEȘTI.

Am onoare a aduce la cunoștința on. preoți, că mi-au sosit **stofele negre de primăvară** și vară și le păstrez în magazin în mare asortiment. — Mă voiu sili ca și până acum să câștig încrederea și mulțumirea on. mei clienți.

Pentru comanda din provincie e de ajuns să se trimită o revereandă de model sau o haină; la dorință însă

mă duc pe cheltuiala proprie până la fața locului.

Primesc confecționarea și repararea odăjdiilor bisericesti, cu prețuri moderate. Prăvălia: Lângă casina națională, casa Balog György. Szabadka. Vesselényi ut. **Hadnagy István**, croitor de haine civile și preoțești.

In tipografia diecezană din Arad str. Batthyányi Nr. 2.

au apărut și se află de vânzare

atât în numita tipografie cât și la:

- Librăria arhidiecezană Sibiu.
- Librăria A. Mureșan Brașov.
- Librăria I. Ciurcu Brașov.
- Librăria diecezană Caransebeș.
- Librăria Nemes Kálmán. Lugos (Lugoj).

următoarele compozițiuni muzicale:

Cântări bisericesti pentru slujbe ocazionale din Moltivelnic (Evhologiu) ș. a., aranjate pe note de Trifon Lugojan, prof. de muzică și cântare. — Prețul 8 cor.

De ducă... Cor bărbătesc pe motiv popular de Trifon Lugojanu. Prețul 1 coroană.

Negruta cor mixt cu soli de Ioan Vidu. — Prețul 150.

Coasa Melodie populară. Prelucrare și arm. de I. Vidu. — 1 cor.

Logojana pentru o voce și pian de Ioan Vidu. — Prețul 1 cor. 50 fil.

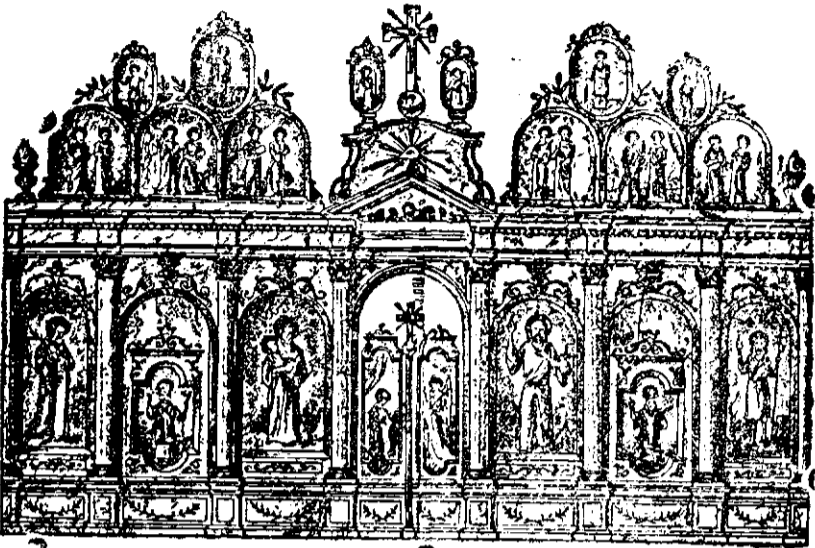
Preste deal... Cor mixt cu soli compus pe motive din muzica populară română. De Ioan Vidu. Prețul 1 coroană 50 fileri.

Distins în: Triest, Pécs, Temesvár și Budapesta.

Urmasul lui **Jiratkó A. Kálmán Ede**

sculptor și edificator de altare.

Király u. 38. **PÉCS.** Perczel u. 35.

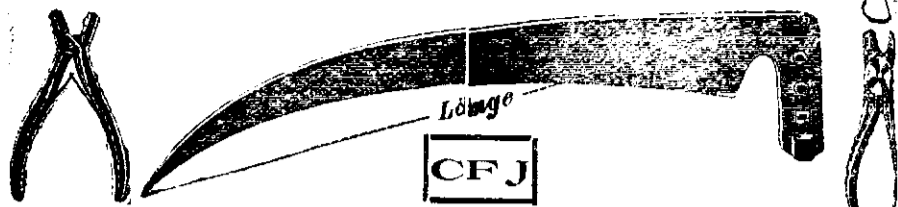

Onorați parohi! Am onoare a atrage atențiunea Prea Sfințiilor voastre asupra firmei mele de **sculptură și altare.**

Din atelierul meu su eșit tot felul de **statui de piatră și lemn precum și de masă de piatră** cari precum sunt de efine sunt tot așa fără nici o excepție. Construse altare în toate stilurile, dela cel mai simplu până la cel mai complicat. Mai multe sute de scrisori de recunoștință adevărate că nenumărate statui, altare și montare de biserici făcute de mine, fotografiile cărora stau la dispoziția oricui, toate au satisfăcut deplin pe cei cari le-au comandat. Primesc reparaturi și tot felul de renovări în bransa aceasta. Recm. On. parohi: **Urmasul lui Jiratkó A. Kálmán Ede,** sculptor și edif. de altare.

CAROL F. JICKELI, Sibiu

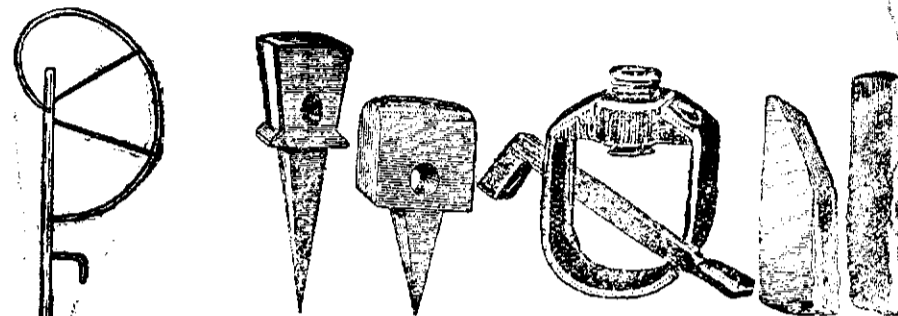
(LA COASA DE MĂCARE)

Ciește de mărcat oile 1 b. C. 4-12	Coase	Lungimea	70	75	80	85	90 cm	Ciește pentru mărcare pe trau buci porcelan. buc. C. 100 de lae (C. 100)
		1 bucată C.	1'60	1'60	1'60	2'—	2'—	

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă eu schimb orice coasă provă-zută cu semnul **CFJ** care nu ar corespunde, chiar și atunci când ea a fost bătută și întrebuințată. Fecencilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta, în decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul de selor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți să dă o bucată pe deasupra!

Nicovale pt. coase.	Țiitoare de coase.			Ciocane pentru coase.	
	Forma fig. 2	3	4	5	6
1 buc. C.	-96	-86	-14	-86	-90

Nicovalele și ciocanele pentru coase se vând fiecare bucată sub garanță. Fiecare bucată, care s'ar dovedi de prea tare sau prea moale, să schimbă. — La nicovalele și ciocanele de coasă să fim atenți la insigniul meu comercial scutit în lege.

Țiitoare pentru cuți de coase, emailate pe din lăuntru și pe din afară, 1 buc. C. —42 și suflate cu zinc, foarte durabile, 1 buc. C. —50. Cuți de coasă dela 10 în sus, în asortiment bogat, 1 buc. C. —40. Cuți de Bergamo albastre-negre, insigniul **CFJ** 1 buc. C. —80. Coade de coase pentru coase de cereale, 1 buc. C. —96. Greble de fer pentru coasa de cereale, de șirofat pe coadele simple coase de lemn, 1 bucată C. 1'40. Țeve de gâtci contra umflării vitelor, pentru Cor. 6'80, pentru viței Cor. 6'20.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: **Arad, Bichș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal,** — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: ospitale cu termin fioc, rente, sestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine scvitate ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, encurus ovės, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, himei nutreșuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală **„TRANSSYLVANIA“** în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: encurazul grâu, secăra, ovězul și toată economia!

Nu mai sunt bătăături!

(Ochi de găină).

Cine voiește să scape de bătăăturile dureroase să folosească

„Anti-Klavin“

care prin compoziția ei chimică e cea mai eficace și mai bună.

După a doua întrebuințare bătăăturile

:: :: vor dispăre necondiționat. :: ::

Nenumărate scrisori de mulțumire și recunoștință.

Prețul unui tub : 80 fileri.

O față cu pistrui o face albă ca zăpada,

Apa americană contra pistruiilor de **Dr. HYAM**

și

Săpunul american contra pistruiilor de **Dr. HYAM**

Depositul principal :

Dr. Vámos și Fűredi

drogherie și parfumerie.

AZ „ANGYALHOZ“.

Pécs. Pécs.